

REGULAMENT

multisectorial privind regulile tranzitorii aplicabile ajutorului de stat regional
pentru proiecte mari de investiții în sectoare industriale nespecifice

INTRODUCERE

Scopul notificării și autorizării ajutoarelor de stat acordate de autoritățile publice sau de organismele care administrează surse ale statului este de a urmări măsura în care un ajutor de stat este compatibil cu un mediu concurențial normal, într-o economie de piață în care prețurile produselor și tarifele serviciilor sunt reglate de cerere și ofertă. Orice intenție de a acorda un ajutor de stat nou sau de a modifica un ajutor existent trebuie să fie notificată Consiliului Concurenței. Fără autorizarea Consiliului Concurenței nu poate fi acordat nici un ajutor de stat.

Elaborarea unui cadru juridic care reglementează materia ajutorului de stat reprezintă continuarea armonizării legislației românești cu legislația europeană, parte a procesului de aderare a României la Uniunea Europeană.

La 13 februarie 2002 Comisia Europeană a aprobat o reformă majoră, mai rapidă, mai simplă și mai riguroasă de stabilire a sistemului de control privind sprijinul guvernamental pentru investițiile mari din Uniunea Europeană. Așa-numitul Cadru multisectorial privind ajutorul regional pentru proiectele mari de investiții va crea o transparență mai mare și va reduce nivelul total al subvențiilor acordate în Uniunea Europeană, în beneficiul unei concurențe sănătoase, precum și în beneficiul contribuabilului. Reforma va crește responsabilitatea statelor membre în implementarea reglementărilor privind ajutorul de stat.

Pentru România introducerea unor reglementări specifice ajutorului de stat regional pentru proiecte mari de investiții reprezintă un pas necesar, în primul rând în analiza impactului pe care îl au aceste proiecte, cât și în necesitatea stabilirii unor reguli în concordanță cu normele europene în domeniu.

Deoarece Comisia Europeană a elaborat un nou Cadru multisectorial privind ajutorul regional pentru proiectele mari de investiții, conceput ca un instrument de analiză mult mai flexibil, mai simplu și mai transparent, pentru completarea legislației ajutorului de stat din țara noastră a fost necesară elaborarea a două regulamente privind ajutorul de stat regional pentru proiecte mari de investiții, care se aplică diferențiat ca dată, în funcție de sectoare:

- Regulament multisectorial privind regulile tranzitorii aplicabile ajutorului de stat regional pentru proiecte mari de investiții în sectoarele industriale nespecifice - se aplică de la data publicării până la data de 31 decembrie 2003, cu excepția sectoarelor siderurgic, autovehiculelor și fibrelor sintetice;
- Regulament multisectorial privind ajutorul de stat regional pentru proiecte mari de investiții - se aplică de la data publicării pentru sectoarele siderurgic, autovehiculelor și fibrelor sintetice și de la data de 1 ianuarie 2004 pentru celelalte sectoare.

În temeiul art. 27 alin. (1) din Legea concurenței nr. 21/1996 și al art. 30 alin. (1) din Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat,

Consiliul Concurenței adoptă prezentul regulament.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Domeniul de aplicare

Art. 1. - Prezentul regulament se aplică ajutorului de stat regional acordat pentru proiecte mari de investiții în sectoarele industriale nespecifice până la data de 31 decembrie 2003.

Art. 2. - Regulamentul privind ajutorul de stat regional și ajutorul de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii (IMM) reprezintă cadrul general care se aplică ajutoarelor de stat regionale. Ca urmare, prezentul regulament cuprinde reguli specifice aplicabile ajutoarelor de stat

regionale acordate pentru proiectele mari de investiții, altele decât cele care sunt prevăzute la art. 3 și 4.

Art. 3. - (1) Sectoarele specifice, cum ar fi: agricultura, piscicultura, construcțiile de nave, transporturile, vor fi acoperite de reguli specifice, cu excepția sectorului textil, care va fi singurul sector supus prevederilor prezentului regulament. Până la adoptarea acestor reguli specifice, Consiliul Concurenței va aplica Legea nr. 143/1999, republicata, și regulamentele în vigoare pentru aplicarea acesteia.

(2) Sectoarele privind siderurgia, autovehiculele și fibrele sintetice vor fi acoperite de Regulamentul multisectorial privind ajutorul de stat regional pentru proiecte mari de investiții.

Art. 4. - Prezentul regulament nu se aplică:

a) ajutorului regional pentru investiții acordat doar pentru crearea de locuri de muncă, așa cum este prevăzut în Regulamentul privind ajutorul de stat regional și ajutorul de stat pentru IMM;

b) ajutorului pentru restructurare, care va fi acoperit de Regulamentul privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate.

Art. 5. - Prezentul regulament nu va afecta aplicarea:

a) Regulamentului privind ajutorul de stat pentru cercetare și dezvoltare;

b) Regulamentului privind ajutorul de stat pentru protecția mediului.

Art. 6. - Conform prezentului regulament, Consiliul Concurenței va stabili, de la caz la caz, o intensitate maximă admisibilă a ajutorului pentru proiectele care cad sub incidența obligației de notificare. Aceasta poate conduce la intensități ale ajutorului situate sub plafonul regional aplicabil.

Definiții

Proiect de investiții

Art. 7. - (1) Proiect de investiții reprezintă o investiție inițială în capital/active fixe, în legătură cu crearea unei noi unități, extinderea unei unități existente sau demararea unei activități care implică o schimbare fundamentală în produsul sau în procesul de fabricație al unei unități existente, prin raționalizare, diversificare sau modernizare.

(2) Proiectul de investiții poate lua și forma achiziționării unei unități care a fost închisă sau care ar fi fost închisă dacă nu ar fi fost cumpărată, dar nu include achiziția activelor unei companii aflate în dificultate financiară, caz în care se aplică Regulamentul privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate.

(3) Un proiect de investiții nu trebuie divizat în mod artificial în subproiecte cu scopul de a eluda obligația de notificare.

Costul total al proiectului

Art. 8. - Costul total al proiectului reprezintă totalul cheltuielilor efectuate de o întreprindere pentru a dobândi, în cadrul proiectului de investiții, noi imobilizări corporale și necorporale care vor fi amortizate pe durata lor de viață sau luate în locație financiară (leasing).

Cheltuieli eligibile

Art. 9. - Cheltuielile eligibile vor fi determinate în conformitate cu prevederile în acest sens din Regulamentul privind ajutorul de stat regional și pentru IMM.

Locul de muncă

Art. 10. - (1) Locul de muncă reprezintă locul de muncă permanent cu normă întreagă sau echivalent ori cu normă redusă.

(2) Locul de muncă poate fi un loc de muncă nou sau un loc de muncă existent care este menținut, în măsura în care cel din urmă este în mod direct legat de proiectul de investiții; acesta ar necesita o sumă semnificativă pentru recalificare profesională și nu ar mai exista la începutul unui nou proces de producție în afara acestei investiții.

Piața relevantă

Art. 11. - (1) Piața relevantă a produsului, pentru determinarea cotei de piață, cuprinde produsele prevăzute de proiectul de investiții și, atunci când este cazul, substituenții săi, apreciați de consumatori pe criterii de caracteristici, preț și utilizare a produsului sau apreciați de producători prin intermediul flexibilității instalațiilor de producție.

(2) Dacă investiția implică fabricarea produselor intermediare, piața relevantă poate reprezenta piața pentru produsul final, dacă cea mai mare parte din producția intermediară nu este vândută pe piața liberă.

(3) Dacă investiția implică fabricarea produselor intermediare, piața relevantă poate fi piața pentru produsul final dacă cea mai mare parte din producție nu este vândută pe piața liberă.

(4) Piața geografică relevantă cuprinde teritoriul național și, de obicei, Spațiul Economic European și țările candidate sau, în mod alternativ, orice parte semnificativă a acestora dacă condițiile de concurență în acea zonă pot fi suficient de bine distinse de cele din alte zone ale Spațiului Economic European și țărilor candidate. Atunci când este cazul, piața relevantă poate fi considerată a fi globală.

Supracapacitatea structurală

Art. 12. - (1) Supracapacitatea structurală există atunci când rata de utilizare a capacității sectorului/subsectorului în cauză, calculată ca medie a ultimilor 5 ani, este mai mică cu cel puțin 2% decât cea a industriei în totalitate. Sectorul sau subsectorul va fi definit în conformitate cu nivelul cel mai de jos al Clasificării activităților din economia națională (CAEN).

(2) Supracapacitate structurală semnificativă există atunci când diferența în comparație cu media pentru industrie este mai mare de 5 puncte procentuale.

Piața în declin

Art. 13. - (1) Piața pentru produsele în cauză este în declin dacă în ultimii 5 ani rata medie anuală de creștere a consumului aparent aferent produselor respective este cu cel puțin 10% mai mică decât media anuală a industriei prelucrătoare în totalitate din Spațiul Economic European și țările candidate, doar dacă nu există o evoluție ascendentă puternică în legătură cu rata de creștere a cererii pentru produsele respective.

(2) Piața în declin absolut este aceea în care rata medie anuală de creștere a consumului aparent în ultimii 5 ani este negativă.

CAPITOLUL II

Cerințele notificării

Art. 14. - (1) Prezentul regulament impune furnizorilor de ajutor de stat obligația notificării, conform Legii nr. 143/1999, republicata, și ale Regulamentului privind forma, conținutul și alte detalii ale notificării ajutorului de stat, a oricărei intenții de acordare a unui ajutor regional pentru investiții în cadrul unei scheme aprobate, atunci când unul sau altul dintre următoarele două criterii sunt îndeplinite:

a) costul total al proiectului este cel puțin echivalentul în lei a 50 milioane euro, 15 milioane euro în cazul proiectelor realizate în sectorul textil și intensitatea cumulată a ajutorului, inclusiv orice cofinanțare din fonduri de preaderare, exprimată ca procent din costurile eligibile ale investiției, este cel puțin 50% din plafonul ajutorului regional pentru companii mari în zona respectivă și ajutorul pentru locurile de muncă create sau pentru menținerea acestora ajunge până la cel puțin echivalentul în lei a 40.000 euro și 30.000 euro în cazul proiectelor realizate în sectorul textil; sau

b) ajutorul total este cel puțin echivalentul în lei a 50 milioane euro.

(2) Cerința de notificare se aplică, de asemenea, și intențiilor de acordare a ajutorului individual.

Formularul de notificare

Art. 15. - Formularul standard de notificare este prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul regulament.

CAPITOLUL III

Reguli de evaluare

Art. 16. - (1) Consiliul Concurenței va determina intensitatea maximă admisibilă a ajutorului pentru o intenție de acordare a ajutorului de stat în conformitate cu formula de calcul prezentată în art. 20.

(2) O serie de factori de ajustare vor fi aplicați plafonului regional în conformitate cu cele 3 criterii specifice de evaluare menționate în art. 17, 18 și 19, în scopul calculării intensității maxime admisibile a ajutorului pentru proiectul respectiv.

(3) Referitor la al treilea criteriu, cel al impactului regional, va fi posibilă aplicarea unui coeficient pozitiv sau bonus, în funcție de importanța avantajelor estimate a fi realizate prin proiectul de investiție în zona considerată.

(4) Problema viabilității unui proiect de investiție anume ține de aprecierea exclusivă a furnizorului ajutorului de stat. Consiliul Concurenței poate totuși, dacă consideră necesar, să solicite informații asupra viabilității unui proiect de investiție. Totodată, dacă este cazul, Consiliul Concurenței va utiliza informații din surse exterioare independente pentru a aprecia efectele probabile asupra concurenței pe piața relevantă. Dacă obținerea de informații din surse exterioare ridică dificultăți, Consiliul Concurenței va acorda un rol preponderent argumentării furnizorului ajutorului de stat.

Trei criterii de evaluare

Concurența

Art. 17. - (1) Autorizarea ajutorului pentru întreprinderi care își desfășoară activitatea în sectoarele cu supracapacitate de producție structurală comportă anumite riscuri în ceea ce privește denaturarea concurenței. Orice extindere a capacității care nu este compensată de reduceri ale capacității de producție pe alte planuri va agrava problema supracapacității structurale. Dacă o asemenea extindere este ajutată, atunci beneficiarul ajutorului ar putea rămâne cu un exces de capacitate pe care să nu o poată folosi în viitor sau beneficiarul ajutorului ar putea începe un război al prețurilor, astfel încât să-i înlăture pe ceilalți producători de pe piața relevantă. Pe de altă parte, acest lucru ar putea amenința numărul locurilor de muncă. De aceea, factorul concurență va presupune o analiză a proiectului propus, și anume dacă acesta se va desfășura în cadrul unui sector sau subsector care suferă de supracapacitate structurală.

(2) Pentru a stabili dacă sectorul/subsectorul considerat este sau nu afectat de supracapacitate structurală, Consiliul Concurenței va lua în considerare, la nivel național, decalajul dintre rata medie de utilizare a capacităților de producție ale industriei prelucrătoare în ansamblu și rata de utilizare a capacităților în sectorul/subsectorul în cauză. Pentru stabilirea variațiilor ciclice ale ratelor de utilizare referitoare la capacitățile de producție, perioada de referință avută în vedere va cuprinde ultimii 5 ani pentru care sunt disponibile date.

(3) Dacă datele relative la utilizarea capacităților sunt insuficiente, Consiliul Concurenței va examina dacă investițiile avute în vedere sunt realizate pe o piață aflată în declin. În acest scop, Consiliul Concurenței va compara evoluția consumului aparent al produsului/produselor în cauză (adică producția națională plus importurile, minus exporturile) cu rata de creștere a industriei prelucrătoare în ansamblu la nivel național.

(4) Pentru a stabili dacă investiția avută în vedere va avea ca rezultat o creștere de capacitate, capacitatea luată în considerare reprezintă capacitatea totală maximă a potențialului beneficiar (și/sau, dacă este cazul, a grupului căruia îi aparține) pentru fabricarea produsului în cauză. În toate situațiile capacitatea viabilă va include capacitatea temporar nefolosită (adică capacitatea ce ar putea fi reactivată în caz de creștere a vânzărilor), dar va exclude capacitatea învechită și neexploatăată (însemnând capacitate

neutilizată și care nu va putea fi utilizată fără o altă investiție substanțială suplimentară).

(5) În condițiile în care, înainte de a solicita ajutorul, compania deține o parte importantă din piața produsului (produselor) respectiv, ceea ce, în sensul acestui regulament, înseamnă cel puțin 40%, există riscul ca prin acordarea nivelului maxim de ajutor, permis în mod normal în regiunea în cauză, să distorsioneze în mod nejustificat concurența. În asemenea circumstanțe întreprinderea ar trebui, în principiu, să primească un ajutor inferior celui pe care l-ar putea solicita în situația normală, chiar dacă investiția contribuie la dezvoltarea regională. Totuși pot exista și excepții de la această regulă generală, cum ar fi cazul în care compania creează, printr-o inovație originală, un nou produs pe piață.

Raportul capital/forță de muncă

Art. 18. - (1) În măsura în care ajutorul regional este, de regulă, acordat sub forma unor subvenții de capital, proiectele cu o mare intensitate a investiției de capital au tendința firească de a se orienta către zonele asistate. Chiar dacă este vorba de o evoluție pozitivă, această politică nu contribuie în mod necesar la crearea de numeroase locuri de muncă și nici la reducerea șomajului. Numai proiectele cu foarte mare intensitate a investiției de capital vor fi vizate de acest criteriu. Noțiunea de locuri de muncă salvate și menținute nu este pertinentă decât atunci când este demonstrat că aceste locuri de muncă sunt direct legate de proiectul de investiție în cauză, caz în care intenția de ajutor poate fi apreciată ca ajutor pentru investiție, iar nu ca ajutor pentru crearea de locuri de muncă.

(2) În aplicarea acestui criteriu se va ține cont și de posibilul efect al ajutorului de distorsionare a concurenței prin prețul produsului final. Grație ajutoarelor, întreprinderile pentru care cheltuielile de capital reprezintă o parte importantă a costurilor totale pot reduce semnificativ costul lor pe unitatea de produs și ar putea obține astfel un avantaj considerabil asupra concurenților care nu beneficiază de ajutor de stat. Cu cât intensitatea capitalistică a proiectului de investiții beneficiind de ajutor de stat este mai mare, cu atât efectele de distorsionare a concurenței imputabile subvențiilor de capital riscă să fie mai pronunțate.

Impactul regional

Art. 19. - În timp ce criteriul concurenței și raportul capital/forță de muncă servesc la evaluarea potențialelor efecte de distorsionare a concurenței, impactul regional ia în calcul efectele benefice asupra economiei regiunii asistate. Consiliul Concurenței consideră că crearea de locuri de muncă poate servi drept indicator al contribuției proiectului la dezvoltarea regiunii respective. Când o investiție mare de capital creează doar un număr limitat de locuri de muncă directe, aceeași investiție poate crea un număr semnificativ de locuri de muncă indirecte în regiunea asistată respectivă și în orice regiune adiacentă. În acest context crearea de locuri de muncă se referă la locuri de muncă create în mod direct datorită proiectului și la locurile de muncă create de furnizorii și clienții beneficiarului de ajutor ca răspuns la investiția acordată.

Formula de calcul

Art. 20

Formula completă de calcul este obținută prin multiplicarea plafonului de ajutor regional cu coeficientii rezultați în urma examinării celor 3 factori menționați anterior și care sunt reprezentați de simbolurile următoare:

R = intensitatea maximă a ajutorului autorizat, pentru companii mari, în zona asistată în cauză (plafonul regional);

T = factorul concurență;

I = factorul capital/forță de muncă;

M = factorul impact regional.

Formula intensității maxime admisibile pentru ajutor este:

$$R \times T \times I \times M$$

Nici un proiect nu va putea primi ajutor mai mare decât îi permite plafonul regional [vezi art. 21 lit. c)].

Art. 21

Următorii factori de ajustare se vor aplica fiecărui criteriu de evaluare:

a) factorul concurență:

(i) proiecte ce au ca efecte extinderea capacității într-un sector ce se confruntă cu o supracapacitate de producție structurală gravă și/sau o scădere absolută a cererii	0,25
(ii) proiecte ce au ca efecte extinderea capacității într-un sector ce se confruntă cu o supracapacitate de producție structurală și/sau o piață în declin și susceptibile să consolideze o cotă de piață ridicată	0,50
(iii) proiecte ce au ca efecte extinderea capacității într-un sector ce se confruntă cu o supracapacitate de producție structurală gravă și/sau o piață în declin	0,75
(iv) fără efectele negative probabile enumerate la pct. (i)-(iii)	1,00

b) factorul capital/forță de muncă:

Capital nou/locuri de muncă (suma totală a capitalului propus împărțită la numărul de locuri de muncă create sau salvate) (mii euro)	Factor
< 200	1,0
200-400	0,9
401-700	0,8
701-1000	0,7
> 1000	0,6

c) factorul impact regional:

(i) grad înalt al creării de locuri de muncă indirecte (adică locuri de muncă înființate de furnizorii și clienții direcți ai beneficiarului în regiunea asistată unde este localizată compania sau în orice regiune adiacentă), pentru fiecare loc de muncă creat de beneficiarul ajutorului (mai mult de 100 %)	1,5
(ii) grad mediu al creării de locuri de muncă indirecte (adică locuri de muncă înființate de furnizorii și clienții direcți ai beneficiarului în regiunea asistată unde este localizată compania sau în orice regiune adiacentă), pentru fiecare loc de muncă creat de beneficiarul ajutorului (50-100 %)	1,25
(iii) grad scăzut al creării de locuri de muncă indirecte (adică locuri de muncă înființate de furnizorii și clienții direcți ai beneficiarului în regiunea asistată unde este localizată compania sau în orice regiune adiacentă), pentru fiecare loc de muncă creat de beneficiarul ajutorului (sub 50 %)	

CAPITOLUL IV

Procedura de evaluare a ajutoarelor de stat de către Consiliul Concurenței

Art. 22. - Consiliul Concurenței va lua o decizie în conformitate cu prevederile art. 17 și 21 din Legea nr. 143/1999, fie de autorizare a ajutorului, fie de deschidere a unei proceduri de investigație în termen de o luna de la primirea unei notificări complete, perioadă menționată în art. 18 din Legea nr. 143/1999. Notificarea trebuie să urmărească formatul standard prezentat în anexă.

Art. 23. - În cazul în care Consiliul Concurenței inițiază o procedură de investigație conform art. 17 din Legea nr. 143/1999, Consiliul Concurenței va lua o decizie finală într-o perioadă de 4 luni de la decizia de deschidere a procedurii. Consiliul Concurenței va lua în

considerare toate probele care pot fi adunate în această perioadă, inclusiv informații de la terții interesați sau orice alte elemente suplimentare care nu au fost luate în considerare pe parcursul investigației inițiale. Astfel, perioada maximă de investigare într-un caz individual nu trebuie să depășească 5 luni.

CAPITOLUL V

Monitorizarea

Art. 24. - (1) Având în vedere "natura sensibilă" a marilor investiții mobiliare implicate în astfel de proiecte, este esențială existența unui mecanism care să ajute la asigurarea că nivelul ajutorului plătit efectiv beneficiarului este în conformitate cu decizia Consiliului Concurenței.

(2) Pentru fiecare proiect de ajutor autorizat de către Consiliul Concurenței în aplicarea prezentului regulament, Consiliul Concurenței va solicita orice act privitor la ajutorul de stat, încheiat între furnizor și beneficiar, care să conțină o clauză referitoare la rambursarea ajutorului în caz de nerespectare a contractului (actul privind ajutorul), ori ca ultima plată a ajutorului (25%) să fie făcută doar când beneficiarul a arătat furnizorului că a satisfăcut condițiile de execuție a proiectului în concordanță cu decizia Consiliului Concurenței și, în condițiile în care Consiliul Concurenței, pe baza informațiilor prezentate de către furnizor privind implementarea proiectului, în termen de 60 de zile (lucrătoare), să-și fi dat acordul sau să nu fi formulat nici o obiecție privitoare la ultima rată a plății ajutorului.

(3) O copie de pe actul juridic prin care se acordă ajutorul de stat, încheiat între furnizor și beneficiar, trebuie transmisă Oficiului Concurenței imediat după ce acesta a fost semnat de părți.

Art. 25. - În vederea asigurării concordanței cu prevederile deciziei Consiliului Concurenței, furnizorul, în cooperare cu beneficiarul, trebuie să furnizeze Oficiului Concurenței o dată cu raportarea anuală asupra desfășurării proiectului, incluzând informații privind subvențiile deja vărsate, și orice raport provizoriu privind derularea ajutorului și un raport final indicând realizarea obiectivelor în termenii stabiliți, a investițiilor și conformitatea cu orice condiție specifică stabilită de autoritatea furnizoare a ajutorului de stat.